

Stockholm den 9 december 2022

Stockholms tingsrätt
Box 8307
104 20 Stockholm

Mål nr FT 4281-22, Daniel Edencrona ./ Statens genom Pensionsmyndigheten, angående skadestånd

Daniel Edencrona har förelagts att bemöta statens yttrande den 31 oktober 2022 (aktbilaga 89). Med anledning av detta får han anföra följande.

1 INLEDNING

1.1 Inledningsvis kan Daniel Edencrona konstatera att parterna förefaller vara överens om hur fondtorget fungerar och hur den obehöriga flytten av hans premiepensionspengar har gått till. Det innebär att det som parterna har olika uppfattning om i målet huvudsakligen avser rättsliga aspekter och den betydelse som ska läggas vid olika omständigheter.

1.2 Daniel Edencrona kommer bemöta statens yttrande och utveckla sin talan i följande delar:

- i. statens roll i förhållande till det inträffade,
- ii. omfattningen av statens positiva skyldigheter i Daniel Edencronas fall,

- iii. statens skyldighet att vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra obehöriga fondflyttar,
- iv. statens skyldighet att utge skadestånd, samt
- v. bestämmandet av skadeståndets storlek.

2 STATEN HAR ANSVARET FÖR ÖVERTRÄDELSEN

2.1 Staten har på flera ställen i sitt yttrande hänvisat till att Pensionsmyndigheten hade vissa funktioner, instruktioner, uppgifter eller möjligheter (se till exempel p. 1.11, 1.23 och 2.36 i statens yttrande). I den mån Pensionsmyndigheten anser att detta är faktorer som är ägnade att begränsa Pensionsmyndighetens ansvar för det inträffade får Daniel Edencrona framhålla att hans talan riktar sig mot staten och att staten ansvarar för samtliga statliga aktörers fullgörande av sina förpliktelser enligt Europakonventionen. För ansvarsfrågan i målet är det därför inte avgörande om Pensionsmyndigheten är orsak till den bristande säkerheten eller om andra delar av staten, till exempel genom specifika instruktioner eller begränsningar i Pensionsmyndighetens uppdrag, har försvårat för Pensionsmyndigheten att skapa ett säkrare system eller om ett visst ansvar varit delat på flera myndigheter.

2.2 Staten har i sitt yttrande även framfört att staten har vidtagit preventiva åtgärder genom bland annat införandet av regelverk som tillhandahåller kontrollmekanismer som skyddar fondandelsägare (se tredje stycket på s. 2 i statens yttrande). I sammanhanget bör det noteras att varken fondbolagen eller dess förvaringsinstitut eller revisorer har skyldighet, eller möjlighet,

att kontrollera om fondbyten är behöriga eller ej.

Administrationen av fondbyten sköts av Pensionsmyndigheten och ansvaret för bristande säkerhet i detta avseende åvilar därför staten.

3 STATENS POSITIVA SKYLDIGHETER AVSER INTE ENDAST BESLAGTAGEN EGENDOM

- 3.1 Staten har i yttrandet anfört att det i och för sig följer av egendomsskyddet i artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen att staten under vissa omständigheter har en positiv skyldighet att skydda enskildas egendom mot andra enskilda samt att denna skyldighet i vissa fall innefattar en särskild vård- eller omsorgsplikt. Staten har dock gjort gällande att en sådan omsorgsplikt endast aktualiseras i situationer då staten har beslagtagit enskild egendom. Till stöd för detta påstående har staten hänvisat till Europadomstolens rättsfall *Dabić v. Croatia* och *Dzugayeva v. Russia* (se *Dabić v. Croatia*, no. 49001/14, 18 March 2021 och *Dzugayeva v. Russia*, no. 44971/04, 12 February 2013). (Se p. 4.19–4.25 i statens yttrande.)
- 3.2 Daniel Edencronas uppfattning är att statens slutsats i detta avseende bygger på en felaktig tolkning av Europadomstolens praxis. Det stämmer i och för sig att de faktiska omständigheterna i såväl *Dabić v. Croatia* och *Dzugayeva v. Russia* var sådana att det allmänna hade beslagtagit enskild egendom. Det framgår dock inte av rättsfallen att det är just beslaget som utlöser omsorgsplikten och det finns ingenting i dessa rättsfall som tyder på att själva *formen* för omhändertagandet skulle vara av avgörande betydelse för Europadomstolens bedömning.

- 3.3 Tvärtom grundas Europadomstolens bedömning på en generell princip om att egendomsskyddet i Europakonventionen i vissa fall ställer krav på att staten vidtar positiva åtgärder för att skydda enskildas egendom mot angrepp från andra enskilda, särskilt i fall då det finns ett direkt samband mellan de åtgärder som den enskilde med fog kan förvänta sig av det allmänna och dennes åtnjutande av egendomen (se *Dabić v. Croatia*, § 51 och *Dzugayeva v. Russia*, § 26).
- 3.4 Europadomstolen har, med hänvisning till denna princip, funnit att staten brustit i dess skyldigheter att skydda enskildas egendom även avseende egendom som det allmänna inte tagit i beslag. Detta följer bland annat av rättsfallet *Öneryildiz v. Turkey* (se *Öneryildiz v. Turkey* [GC], no. 48939/99, ECHR 2004-XII). Målet gäller ett antal slumbostäder som hade uppförts utan tillstånd i närheten av en soptipp utanför Istanbul. Genom en rapport hade myndigheterna uppmärksammats på att det förelåg risk för explosion på grund av att avfallet på soptippen frigjorde metangas. Innan någon åtgärd hade vidtagits av myndigheterna inträffade en explosion varpå ett stort antal hus förstördes. Trots att bostäderna uppförts utan tillstånd bedömde Europadomstolen att det ålegat myndigheterna att vidta åtgärder för att skydda egendomen (se *Öneryildiz v. Turkey*, §§ 134–136).
- 3.5 Av *Öneryildiz v. Turkey* följer att statens positiva skyldighet att i vissa fall vidta åtgärder för att skydda enskild egendom inte är begränsad till att avse beslagtagna egendom på det sätt som staten påstår. I målet hade uppförandet av bostäderna skett utan tillstånd och staten hade därmed ingen aktiv del i att det uppstått risker för egendomen. Även i ett sådant fall kan alltså staten, enligt

Europadomstolens praxis, ha ansvar för att vidta åtgärder för att skydda enskild egendom. Detta ansvar går utöver att erbjuda den drabbade reparativa rättsmedel (jfr p. 4.29 i statens yttrande).

- 3.6 Statens positiva skyldighet att vidta åtgärder för att skydda enskild egendom bör rimligtvis vara mer omfattande i en situation då staten har infört ett obligatoriskt pensionssparande och utformat ett system för fondbyten som inneburit en betydande risk för obehöriga transaktioner.
- 3.7 Det kan även konstateras att det svenska premiepensionssystemet har utformats med privata pensionsförsäkringar som förlaga (se till exempel prop. 1997/98:151 s. 401 och 409). Enligt Daniel Edencrona kan det därför finnas anledning att beakta den omsorgsplikt som förekommer på det civilrättsliga området vid bedömningen av statens skyldigheter i nu aktuellt fall.
- 3.8 Ett företag som erbjuder en privat fondförsäkring har en skyldighet enligt 4 kap. 3 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) att följa god försäkringsstandard, vilket bland annat innefattar en skyldighet att följa branschpraxis vid hanteringen av försäkringstagarnas pension och tillhörande säkerhetsnivåer. En privat försäkringsgivare är också skyldig att agera med omsorg gentemot försäkringstagarna enligt principen om lojalitet i avtalsförhållanden.
- 3.9 När en privat aktör genom frivilliga avtal utför uppgifter motsvarande de som Pensionsmyndigheten utför i premiepensionssystemet, har den privata aktören alltså en skyldighet att skydda pensionsspararnas intressen. Det framstår därför inte som godtagbart att staten, när den åtar sig en

motsvarande funktion, är helt utan ansvar gentemot pensionsspararna för hur uppgiften fullgörs.

4 PENSIONSMYNDIGHETEN BORDE HA VIDTAGIT NÖDVÄNDIGA ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRHINDRA OBEHÖRIGA FLYTTAR

- 4.1 Staten har angett vissa åtgärder som den menar ska ha varit tillräckliga för att staten ska anses ha försäkrat sig om säkerheten i fondsystemet, och därmed uppfyllt sin omsorgsplikt (se p. 5.17 i statens yttrande). Daniel Edencrona vidhåller emellertid att han anser att Pensionsmyndigheten har brustit i sin omsorgsplikt genom att inte ha haft system eller rutiner för att förhindra obehöriga fondflyttar med förfalskade blanketter. Daniel Edencrona vill här till påpeka att Pensionsmyndigheten har haft mandat att vidta en rad säkerhetsåtgärder i detta avseende (jfr Pensionsmyndighetens årsredovisning 2015, bilaga 1, s. 35 vari anges att Pensionsmyndigheten i maj 2015 begränsade blankettbeställningarna till en blankett per sparare och dygn samt att Pensionsmyndigheten, för att höja säkerheten för pensionsspararna ytterligare, avsåg införa kopieringsskydd under 2016).
- 4.2 Enligt Daniel Edencrona fanns det – redan vid tidpunkten före den obehöriga flytten av hans premiepensionspengar – flera omständigheter som sammantaget innebär att det varit särskilt angeläget för staten att vidta åtgärder för att reducera risken för obehöriga transaktioner på fondtorget. Omständigheterna nedan medför, enligt Daniel Edencrona, att staten i det aktuella fallet har

haft en relativt omfattande positiv skyldighet att vidta åtgärder för att säkerställa säkerheten i det system som staten själv satt upp.

- 4.3 *För det första* kan det konstateras att staten genom premiepensionssystemet hanterar mycket betydande belopp och att det rör sig om pensionspengar som har stor betydelse för den enskildes trygghet. Redan av den anledningen bör det ställas höga krav på staten att utforma ett system med hög säkerhet.
- 4.4 *För det andra* utformade staten premiepensionssystemet på ett sätt som innebar att *alla* värdepappersfonder tilläts inom det, utan någon föregående granskning av fondens kvalité eller lämplighet för premiepensionssystemet (se prop. 1997/98:151 s. 409 ff., jfr 2 kap. 2–5 §§ lag [2022:760] om upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg, som i nuvarande version anger vilka krav som ska ställas på de fonder som avses upphandlas till fondtorget). Detta fick till följd att premiepensionssystemet, vid tidpunkten för den obehöriga flytten av Daniel Edencronas pensionspengar, innehöll en överväldigande mängd olika värdepappersfonder av mycket skiftande standard, däribland fonder som likt Falcon-fonderna hade skapats endast för premiepensionssystemet och som ingen privat försäkringsgivare tog in i sitt fondutbud. Daniel Edencronas uppfattning är att premiepensionssystemets utformning i detta avseende ställde desto högre krav än annars på att vidta lämpliga säkerhetsåtgärder för att försäkra sig om att fondflyttarna var behöriga.
- 4.5 *För det tredje* tillät Pensionsmyndigheten brukandet av ombud för förvaltning av premiepensionspengarna. Staten har i sitt yttrande avhänt sig ansvaret för det ombudssystem som tilläts, genom hänvisning till att det uteslutande var en fråga om det

avtalsrättsliga förhållandet mellan pensionsspararen och dennes ombud i vilken Pensionsmyndigheten inte hade något egentligt handlingsutrymme (se p. 1.13 och 1.23–1.24 i statens yttrande). Statens förhållningssätt till ett system som den själv infört och utformat uppfattar Daniel Edencrona som anmärkningsvärt. Att tillåta fondförvaltning genom ombud i det egna fondsystemet ställer, enligt Daniel Edencrona, desto högre krav än annars på att vidta lämpliga säkerhetsåtgärder för att försäkra sig om att fondflyttarna var behöriga.

4.6 Vid tidpunkten för den obehöriga flytten av Daniel Edencronas pensionspengar till Falcon Aggressive hade Pensionsmyndigheten inte upprättat några rutiner för att kontrollera eventuella fullmakter eller alls få verifierat att en fullmakt fanns och att pensionsspararen hade för avsikt att överlämna förvaltningen till ett ombud. Det fanns exempelvis inget krav på att ombudet skulle vara registrerat hos Pensionsmyndigheten eller på annat sätt vara känt för myndigheten. Det är således korrekt, som staten anger i sitt yttrande, att avtalet mellan pensionsspararen och det eventuella ombudet var dolt för Pensionsmyndigheten och att myndigheten därför inte kunde avgöra om pensionsspararen faktiskt godtagit flyttarna eller ej (se p. 1.24 i statens yttrande). Det kan dock inte anses vara godtagbart att staten hänvisar till sin egen bristfälliga säkerhet och avsaknad av kontroll för att undgå ansvar i detta avseende.

4.7 *För det fjärde, och slutligen,* har staten haft vetskap om att säkerhetsbrister i premiepensionssystemet utnyttjades av oseriösa aktörer. Till följd av kundklagomål, Finansinspektionens inledda tillsynsärende samt polisanmälan och förundersökning avseende

Strategi Placerings fondflyttar fanns det tydliga misstankar om att det skett obehöriga flyttar i fondsystemet. Om dessa flyttar genomförts i syfte att upparbeta provision, tömma fonder eller både och, är inte avgörande för frågan om Pensionsmyndigheten hade en skyldighet att även fortsättningsvis förebygga obehöriga flyttar.

- 4.8 Sammanfattningsvis anser Daniel Edencrona att dessa omständigheter innebär att staten har haft en relativt omfattande skyldighet att vidta åtgärder för att reducera risken för obehöriga transaktioner på fondtorget.
- 4.9 Daniel Edencrona har i sin stämningsansökan angett följande exempel på åtgärder som varit möjliga och lämpliga för Pensionsmyndigheten att vidta för att reducera faran eller risken för den obehöriga flytten av hans premiepensionspengar (se vidare i avsnitt 5.3 i stämningsansökan):
- (i) *För det första* kunde Pensionsmyndigheten haft någon form av kopieringsskydd på fondbytesblanketterna.
 - (ii) *För det andra* kunde Pensionsmyndigheten haft ett system för att upptäcka frekvent förekommande underskrifter.
 - (iii) *För det tredje* kunde Pensionsmyndigheten haft någon form av system för övervakning av fondtorget för att upptäcka osedvanliga rörelser samt upprättat en adekvat åtgärdsplan för sådana rörelser.
- 4.10 Staten har uppgett att fondbytesblanketten endast kunde skickas hem till pensionsspararens folkbokföringsadress och var förtryckt med pensionsspararens uppgifter. Denna säkerhetsåtgärd kan möjligtvis uppfattas som ett alternativ till kopieringsskydd (se

åtgärd [i]). Vid inläsningen av blanketten skedde dock ingen kontroll av huruvida pensionsspararen i fråga också hade beställt en blankett, vilket möjliggjorde att samma blankett kunde mångfaldigas och skickas in upprepade gånger för olika personer. Detta kunde ske oavsett om dessa personer hade beställt en blankett eller inte. Pensionsmyndighetens åtgärder med utskick till folkbokföringsadress och förtryckta uppgifter kunde således inte förhindra obehöriga flyttar av det slag som Daniel Edencrona drabbades av eftersom bedragarna i Daniel Edencronas fall kom att manipulera någon annans blankett för att flytta hans pensionspengar. Ett kopieringsskydd på blanketten hade emellertid omöjliggjort ett sådant förfarande.

- 4.11 Vad avser åtgärd (ii) tycks staten mena att Daniel Edencrona behöver visa att det varit tekniskt möjligt att skapa ett system som på ett tillförlitligt sätt kunnat upptäcka frekvent förekommande signaturer samt att detta varit rimligt med beaktande av exempelvis kostnaderna för systemet (se p. 5.22 i statens yttrande). Daniel Edencrona delar inte denna uppfattning.
- 4.12 Som Daniel Edencrona redan anfört anser han inte att det ankommer på honom att i detalj redogöra för vilka åtgärder Pensionsmyndigheten borde ha vidtagit. Detta i synnerhet med beaktande av myndighetens omedelbara närhet till och kännedom om fondtorget och de så väl tekniska som manuella lösningar som omger fondtorget och blankettsystemet. Staten har i och med premiepensionssystemet konstruerat ett heltäckande finansiellt system som kräver genomgående säkerhetslösningar, däribland i förhållande till fondbyten. Det kan således inte anses vara Daniel Edencronas uppgift att ingående beskriva hur säkerheten i detta

finansiella system tekniskt borde ha utformats, dess tillförlitlighet och vilka kostnader det skulle ha medfört. Däremot torde det ankomma på staten att visa att den föreslagna åtgärden inte skulle ha hjälpt, om staten skulle vara av den uppfattningen. (Jfr rättsfallet ”Landskronabranden” NJA 2013 s. 145 p. 42 och 44.)

- 4.13 Daniel Edencrona vill därutöver förtydliga att det system för att upptäcka frekvent förekommande underskrifter som han föreslår innefattar Pensionsmyndighetens automatiska inläsningstjänst *och/eller* myndighetens manuella rutiner (se p. 5.3.13 i stämningsansökan). Under alla förhållanden menar således Daniel Edencrona att det var möjligt och lämpligt att genom manuella rutiner, såsom stickprov, kunna upptäcka frekvent återkommande, och därmed sannolikt förfalskade, underskrifter.
- 4.14 Någon form av kontroll av underskrifter får anses ha varit en särskilt angelägen åtgärd mot bakgrund av att det saknades kopieringsskydd på fondbytesblanketten.
- 4.15 Staten har därutöver invänt att Daniel Edencrona, beträffande åtgärd (iii), inte klargör vad som skulle utgöra en osedvanlig rörelse. Staten bestrider även att en övervakning av rörelser hade kunnat uppmärksamma annat än massfondbyten, som staten menar i sig inte varit osedvanliga.
- 4.16 Daniel Edencrona anser att det finns ett flertal faktorer som Pensionsmyndigheten har haft möjlighet att övervaka för att kunna upptäcka osedvanliga rörelser. Dessa innefattar bland annat mängden flyttar *till* en fond i förhållande till mängden tidigare flyttar till denna fond, mängden flyttar *från* en fond i förhållande till mängden tidigare flyttar från denna fond samt

huruvida flyttarna skett till en fond med mycket höga avgifter eller med mycket skilt tillgångsslag än den ursprungliga fonden, vilket i så fall kunde indikera att flyttarna skett utan pensionsspararens vetskap.

4.17 Vidare har staten uppgett att rörelserna på fondtorget inte utvisar om en fondflytt har varit obehörig eller inte, och att en övervakning av rörelserna inte hade kunnat hindra Daniel Edencronas flytt. Daniel Edencrona vill därför förtydliga att han inte påstår att en upptäckt av osedvanliga rörelser i sig skulle förhindrat en obehörig fondflytt. En sådan övervakning behövde i stället förenas med en adekvat åtgärdsplan. Genom exempelvis ett införande av omedelbara kontrollåtgärder vid upptäckt av osedvanliga rörelser – såsom stickprov för att upptäcka frekvent förekommande underskrifter eller analys av potentiella legitima förklaringar till dessa rörelser – skulle faran eller risken för den obehöriga flytten av Daniel Edencronas premiepensionspengar reducerats.

4.18 Övervakning och åtgärder av det slag som Daniel Edencrona föreslår i detta avseende får anses ha varit särskilt angelägna mot bakgrund av att det saknades såväl kopieringsskydd på blanketterna som ett övergripande system för att upptäcka frekvent förekommande, och därmed sannolikt förfalskade, underskrifter.

5 DET ÄR NÖDVÄNDIGT ATT UTGE SKADESTÅND TILL DANIEL EDENCRONA FÖR ÖVERTRÄDELSEN

5.1 Staten har i sitt yttrande gjort gällande att det inte är nödvändigt att utge skadestånd till Daniel Edencrona på grund av hans eget

beteende (se avsnitt 7 i statens yttrande). Daniel Edencrona får härvid anföra följande.

- 5.2 Det är riktigt, som staten påstår, att skadestånd för konventionsöverträdelser endast ska utges i den utsträckning det är nödvändigt för att gottgöra överträdelserna. Det innebär att skadestånd inte ska dömas ut om det funnits andra effektiva rättsmedel tillgängliga för att komma till rätta med överträdelserna. Härvid är det av betydelse om den enskilde har utnyttjat dessa rättsmedel eller inte. (Se prop. 2017/18:7 s. 59 ff.)
- 5.3 Staten tycks vara av uppfattningen att den omständigheten att Daniel Edencrona har underlåtit att ”reversera det oönskade fondbytet” innebär att han inte utnyttjat ett sådant effektivt rättsmedel och att det därmed inte är nödvändigt att utge skadestånd. Daniel Edencrona delar inte statens uppfattning. Daniel Edencronas möjlighet att genomföra ett nytt fondbyte är inte ett sådant effektivt rättsmedel för att komma till rätta med överträdelserna som avses i Europakonventionen.
- 5.4 Den överträdelse som Daniel Edencrona gör gällande är att Pensionsmyndigheten har åsidosatt den omsorgsplikt som den har haft i förhållande till hans egendom. Åsidosättandet av omsorgsplikten har bestått i att Pensionsmyndigheten har haft ett system och rutiner avseende fondbytesblanketterna som har varit utformade på ett sådant sätt att de inneburit en betydande risk för obehöriga transaktioner.
- 5.5 Den omständigheten att Daniel Edencrona, enligt staten, själv haft möjlighet att genomföra ett nytt fondbyte innebär inte att han har haft möjlighet att få överträdelserna att upphöra eller att han på

något annat sätt skulle ha gått miste om en möjlighet att få överträdelsen gottgjord. Även om Daniel Edencrona hade agerat på det sätt som staten påstår att han borde ha gjort – genom att genomföra ett nytt fondbyte – så hade han på grund av Pensionsmyndighetens åsidosatta omsorgsplikt alljämt varit föremål för en betydande risk för obehöriga transaktioner.

- 5.6 Daniel Edencronas möjlighet att genomföra ett nytt fondbyte innebär alltså inte att det funnits ett effektivt rättsmedel för att komma till rätta med överträdelsen. Den omständigheten saknar därmed betydelse för frågan om det är nödvändigt att döma ut skadestånd till honom för att gottgöra överträdelsen.
- 5.7 Staten framhåller vidare att Pensionsmyndigheten har vidtagit vissa åtgärder för att uppmärksamma Daniel Edencrona på de obehöriga fondbytena. Detta *dels* genom att i november 2013 skicka brev till Daniel Edencrona med anledning av den obehöriga flytten av hans premiepensionspengar till Optimus High Yield, *dels* genom att skicka ett kontrollmeddelande till Daniel Edencrona i anslutning till den obehöriga flytten av hans premiepensionspengar till Falcon Aggressive.
- 5.8 Daniel Edencronas uppfattning är att den omständigheten att han inte agerade på brevet eller kontrollmeddelandet inte bör inverka i sänkande riktning på det ideella skadeståndets storlek.
- 5.9 Det kan inledningsvis konstateras att den obehöriga flytten av Daniel Edencronas premiepensionspengar – eller risken för att en sådan flytt skulle ske – inte till någon del har orsakats av Daniel Edencronas eget agerande. Flytten av Daniel Edencronas premiepensionspengar till fonden Falcon Aggressive kunde ske

helt utan hans medverkan eller kännedom. Risken för att en obehörig transaktion skulle ske berodde i stället på att Pensionsmyndigheten vid tiden hade ett system och rutiner avseende fondbytesblanketterna som var utformade på ett sådant sätt att de innebar en betydande risk för obehöriga transaktioner.

- 5.10 Det bör återigen påpekas att även om Daniel Edencrona, i enlighet med statens påstående, skulle ha agerat på brevet eller kontrollmeddelandet genom att flytta sitt tillgodohavande så hade det inte inneburit en minskad risk för att återigen bli föremål för obehöriga transaktioner. Gärningspersonerna bakom bedrägeriet hade tillgång till Daniel Edencronas namn och personnummer och det var allt som krävdes för att på nytt flytta hans premiepensionspengar med en förfalskad fondbytesblankett.
- 5.11 När det sedan gäller brevet som Pensionsmyndigheten skickade till samtliga pensionssparare som hade flyttats till Optimus High Yield kan det först konstateras att Daniel Edencronas talan inte baseras på den flytten. Den frågan är således inte föremål för tingsrättens prövning i det här målet. Det kan vidare konstateras att Pensionsmyndighetens brev skickades till Daniel Edencrona den 20 november 2013, det vill säga nästan fem månader efter att flytten av hans premiepensionspengar hade genomförts den 4 juli 2013. I brevet uppmanades pensionsspararna att ”se över” om premiepensionen blivit korrekt placerad, men det angavs ingenting om att flytten skulle kunna ha medfört några särskilda risker.
- 5.12 Inte heller den omständigheten att Daniel Edencrona inte agerade på det kontrollmeddelande som Pensionsmyndigheten skickade till honom i anslutning till att hans premiepensionspengar

flyttades till Falcon Aggressive, bör föranleda att skadeståndet sätts ned. Kontrollmeddelandet utgjordes endast av en bekräftelse på att det skett ett fondbyte och innehöll inte någon information om hur fondbytet hade gått till. Att Daniel Edencrona, baserat på innehållet i detta kontrollmeddelande, inte omedelbart insåg att det skett en obehörig transaktion bör inte ligga honom till last vid bestämmandet av det ideella skadeståndets storlek.

- 5.13 Sammanfattningsvis är Daniel Edencrona av uppfattningen att det är nödvändigt för staten att utge skadestånd till följd av överträdelsen samt att det inte finns anledning att sätta ned skadeståndet med hänvisning till Daniel Edencronas eget agerande.

6 OM SKADESTÅNDETS BESTÄMMANDE

- 6.1 Staten har efterfrågat att Daniel Edencrona förtydligar om brottsligheten som förekom i förhållande till Falcon-fonderna ska beaktas vid skadebedömningen (se p. 6.13 i statens yttrande).
- 6.2 Daniel Edencrona har sedan tidigare angett att frågan om hur skadeståndet ska bestämmas får bedömas enligt de grunder som numera kommer till uttryck i 5 kap. 8 § skadeståndslagen, det vill säga efter vad som är skäligt med hänsyn till överträdelsens art och omständigheterna i övrigt.
- 6.3 Bestämmelsens hänvisning till omständigheterna i övrigt syftar till att hänsyn ska tas till vad överträdelsen närmare har bestått i för den skadelidande. Avgörande i den här bedömningen är hur överträdelsen typiskt sett upplevs av en person i den skadelidandes position, men bestämmelsen medger att hänsyn

även kan tas till subjektiva moment såsom intensiteten i den skadelidandes faktiska upplevelser av överträdelsen (se prop. 2017/18:7 s. 40 och 65).

- 6.4 Det är därför Daniel Edencronas uppfattning att den omständigheten att överträdelsen fick till följd att Daniel Edencrona utsattes för grov kriminalitet har betydelse för bedömningen av den ideella skadans storlek.

Som ovan,

Paula Röttorp

Erik Scherstén

Lisa Greene